

OULUNSALO

Viihtyisä kotikunta

OULUNSALON KUNNAN
PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA 2005-2008

6.9.1 USKONTO
6.9.2 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

SISÄLLYSLUETTELO

6.9.1 USKONTO	3
KAIKKI USKONTOSIDONNAISET RYHMÄT	3
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	3
VUOSILUOKAT 1-5	3
TAVOITTEET	3
KESKEISET SISÄLLÖT VUOSILUOKAT 1-2	4
KESKEISET SISÄLLÖT VUOSILUOKAT 3-5	4
KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ	6
AIHEKOKONAISSUUKSIEN TOTEUTUMINEN EVANKELISLUTERILAISEN USKONNON OPETUSSUUNNITELMASSA:	7
VUOSILUOKAT 6-9	7
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	8
AIHEKOKONAISSUUDET	8
SISÄLLÖT 6. LK	9
OPETUSKOKONAISSUUKSIEN JÄRJESTYS 7-9 LUOKILLA	9
SISÄLLÖT 7-9 LK	9
PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8	12
ORTODOKSINEN USKONTO	13
VUOSILUOKAT 1-5	13
TAVOITTEET	13
KESKEISET SISÄLLÖT	13
KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ	15
ORTODOKSINEN USKONTO VUOSILUOKAT 6-9	16
TAVOITTEET	16
KESKEISET SISÄLLÖT	16
PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8	17
6.9.2 ELÄMÄNKASTSOMUSTIETO	18
VUOSILUOKAT 1-5	18
TAVOITTEET	18
KESKEISET SISÄLLÖT	18
KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ	20
VUOSILUOKAT 6-9	21
TAVOITTEET	21
KESKEISET SISÄLLÖT	21
PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8	23

Eri luokka-asteiden opetuskokonaisuuksien järjestystä voidaan harkinnan mukaan aihtaa opetussuunnitelmaan merkitystä järjestyksestä poiketen, kunhan kukin aihekokonaisuus opetetaan tuntijakopäätöksen mukaisten nivelkohtien rajaamien alueiden sisällä.

6.9.1 USKONTO

KAIKKI USKONTOSIDONNAISET RYHMÄT

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetuksen tavoitteena on

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Evangelisluterilaisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on tutustuttaa oppilas monipuolisesti uskonnolliseen kulttuuriin ja tuoda esiin oppilaan kehityksen ja kasvun kannalta keskeisiä tekijöitä. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskontojen vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Opetuksen tavoite on laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

VUOSILUOKAT 1-5

Evangelisluterilaisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 1-5 on aineksien tarjoaminen oppilaan maailmankatsomuksen rakentumiseksi. Opetuksessa tutustutaan oppilaita ympäröivään uskonnolliseen maailmaan tietojen ja omien kokemusten kautta, perehdytään Raamattuun sekä rohkaistaan oppilaita eettiseen arviointiin ja vastuullisuuteen.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii luottamusta elämään ja itseensä, kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden, ymmärtämään pyhän ulottuvuuden sekä näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä
- tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetukseen
- tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin
- ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden
- tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista sekä kristillisen etiikan soveltamista.

KESKEISET SISÄLLÖT

VUOSILUOKAT 1-2

1 LK

- Jumala Isänä ja Luojana
- Jumalan huolenpito
 - Enkelit turvana
- Minun juureni
 - Perheeni, erilaisia perheitä
 - Lähisukuni, "sukupuu"
- Minä ja lähimmäiseni
 - Toisen kunnioittaminen
- Kirkkovuoden juhlia
 - Mikkelinpäivä
 - Joulukuukausi (adventti, joulun aika)
 - Kristillisiä jouluperinteitä
- Raamattu on pyhä kirja
 - Alkukertomuksia ("Jumala loi")
 - Jeesuksen lapsuus
 - Eri teemoihin liittyviä Raamatun kertomuksia
- Rukous on puhetta Jumalan kanssa
- Eettisyys
- Oikean ja väärän pohtiminen
- Anteeksipyytämisen ja -antaminen
- Auttaminen
- Luterilaisen kirkon elämä
- Toimintaa seurakunnan jäsenenä
- Kirkon työntekijät
- Kirkkorakennus, kristillisiä symboleja kirkossa

Virret ja hengellinen musiikki

- Virsilaulu lukuvuosittain tehtävän virsisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä musiikin opetuksen kanssa

2 LK

- Iloja ja suruja lapsen elämässä
- "Jumalan kämmenellä"
- Jeesuksen opetukset huolenpidosta
- Ystävät lähellä ja kaukana
- Lähetystyö
 - Oman seurakunnan lähetystyöntekijät
- Kirkkovuoden juhlia syvennellen:
 - Pyhäinpäivä
 - Pääsiäinen (Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus)
 - Pääsiäisen aikaan liittyviä uskonnollisia tapoja ja perinteitä
- Raamattu, Vanha ja Uusi Testamentti
 - Jeesuksen kotimaa
 - Jeesus ihmisten keskellä
- Rukous
 - Isä meidän
- Eettisyys
 - Suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus
 - Tutustuminen erilaisiin uskonnollisiin ajatuksiin, tapoihin, jotka liittyvät lasten elämään
 - Ihmisen ja luonnon arvo luomisen näkökulmasta
 - Kultainen sääntö

Virret ja hengellinen musiikki

- Virsilaulu lukuvuosittain tehtävän virsisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä musiikin opetuksen kanssa

VUOSILUOKAT 3-5

SISÄLLÖT

3. LUOKKA

- Raamatun osat: kirja, luku, jae
- Vanha testamentti (VT)
- Luomiskertomus, alku- ja patriarkkakertomukset (Abraham, Iisak, Jaakob)
- Egyptistä Luvattuun maahan
- Kymmenen käskyä
- Herran siunaus
- Luvatussa maassa, Samuel, Saul, Daavid, Salomo (psalmi 23)
- Kirkkovuoden juhlit, jumalanpalvelus, virsiä ja hengellisiä lauluja
- mahdollinen oman koulun kummikohde

4. LUOKKA

- Raamattu (VT, UT, lyhenteet)
- profeettojen ennustukset Jeesuksen syntymästä
- Jeesuksen elämä evankelistojen kertomana
- ihminen ja Jumala
- toiminta auttajana, parantajana, opettajana, uskon herättäjänä
- Jeesuksen kärsimys, kuolema, ylösnousemus, taivaaseen astuminen
- kirkkovuoden juhlat, erityisesti Pääsiäisen aika kirkkovuodessa, kotiseurakunnan toiminta, virsiä ja hengellisiä lauluja
- mahdollinen oman koulun kummikohde

5. LUOKKA

- Apostolien teot
- seurakunnan synty: helatorstai ja helluntai
- Paavalin elämä ja toiminta
- Kristillisen kirkon synty ja leviäminen Rooman valtakunnassa
- Kristilliset symbolit
- Muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin tutustuminen
- Jeesuksen opetuksen pohjalta oikeudenmukaisuuden ja lähimmäisyyden toteutuminen elämässä (Jeesuksen vertaukset)
- Raamatun käyttö projektityöskentelyssä
- Virret, laulut ja oman koulun jumalanpalvelukseen osallistuminen
- Mahdollisesti oman koulun kummikohde

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA

5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Raamatusta ja Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta ja osaa käyttää oppimaansa lisätiedon hankkimiseen

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
 - tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon peruspiirteet ja oman alueensa seurakunnan
 - tietää Suomen evankelis-luterilainen kirkon kuuluvan kirkkojen suureen perheeseen
- ja tuntee myös muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

Oppilas hahmottaa uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
- tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskonnon vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänskysymyksiä
- pystyy ikäkauttansa vastaavasti hahmottamaan omaa maailmankatsomustaan.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- Kykenee eettiseen pohdintaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN EVANKELISLUTERILAISEN USKONNON OPETUSSUUNNITELMASSA:

Ihmisenä kasvaminen

- esim. oppilas oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- oppilas tutustuu muihin kulttuureihin ja elämänkatsomuksiin ja saa valmiuksia toimia monikulttuurisessa yhteisössä ja kansainvälisessä yhteistyössä

Viestintä ja mediataito

- oppilas oppii mediakriittisyyttä ja eettisten ja esteettisten arvojen tunnistamista viestinnässä

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- oppilas oppii osallistumaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottamaan vastuuta yhteisten asioiden hoidosta omassa kouluyhteisössä ja paikallisyhteisössä

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- oppilas oppii edistämään hyvinvointia omassa yhteisössä sekä ymmärtämään hyvinvoinnin uhkia ja mahdollisuuksia

Turvallisuus ja liikenne

- oppilas oppii edistämään väkivallattomuutta ja toimimaan kiusaamistilanteissa rakentavasti

Ihminen ja teknologia

- oppilas oppii käyttämään teknologiaa vastuullisesti ja kriittisesti

USKONTO 6-9 LUOKAT

YLEISTÄ

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun näkökulmasta sekä laajempina yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä.

Opetuksen tavoitteena on

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Evangelisluterilaisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on tutustuttaa oppilas monipuolisesti uskonnolliseen kulttuuriin ja tuoda esiin oppilaan kasvun ja kehityksen kannalta keskeisiä tekijöitä. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskontojen vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Opetuksen tavoite on laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen sisivistys.

AIHEKOKONAIUUDET

Ihmisenä kasvaminen

Ihmisenä kasvaminen on mukana jokaisella uskonnon oppitunnilla. Oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon sekä omaan ainutkertaisuuteen liittyvät kysymykset tulevat erityisesti esiin etiikan opetuksessa sekä käsiteltäessä Vanhan testamentin profeettoja, Jeesuksen vertauksia ja Vuorisaa. Yhteisön jäsenenä toimimista ja toisten huomioon ottamista harjoitellaan lisäksi muun muassa erilaisia ryhmiä tehtäessä.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Oppilaan kulttuuri-identiteetin rakentaminen ja rakentuminen toteutuu kaikessa uskonnon opetuksessa. Raamattua ja sen kulttuurivaikutuksia sekä kirkon historiaa tutkittaessa päästään oman kulttuurin juurille ja löydetään samalla menneisyyden yhteys nykypäivään. Kirkon historiaan ja maailmanuskontoihin tutustuminen luo omaa kulttuuri-identiteettiä ja ohjaa ymmärtämään eri tavalla uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Viestintä ja mediataito

Viestintä- ja mediataitoja kehitetään muun muassa tekemällä itse uutisia Raamatun keskeisistä kertomuksista sekä tutustumalla eri uskonnollisten yhteisöjen julkaisuihin ja mainoksiin.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

Kirkon ja seurakunnan hallintoon tutustuessaan oppilas saa perustiedot ja -valmiudet demokraattisesta vaikuttamisesta yhteisiin asioihin. Erilaisiin uskomis- ja ajattelutapoihin tutustuessaan oppilas oppii myös suhtautumaan kriittisesti hänelle tarjottaviin malleihin.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Ympäristöön ja tulevaisuuteen liittyvät kysymykset tulevat esiin erityisesti etiikan opetuksessa.

Turvallisuus ja liikenne

Turvallisuuteen ja liikenteeseen liittyviä kysymyksiä käsitellään erityisesti etiikan oppitunneilla.

Ihminen ja teknologia

Teknologiaan ja tietotekniikkaan liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä pohditaan erityisesti etiikan oppitunneilla.

SISÄLLÖT

6. LK

- Raamatun käyttäminen itsenäisesti
- Vuorisaarna
- lähimmäisenrakkaus
- Kristillinen rauhankasvatus
- esim. Fransiscus Assisilainen, Pyhä Birgitta ja Äiti Teresa
- Martin Luther King, Martti Rautanen
- Kristilliset kirkot
- Katolinen kirkko (paavi)
- Luterilainen kirkko (Martti Luther, Mikael Agricola)
- Ortodoksinen kirkko
- Kirkolliset toimitukset (ristiäiset, rippikoulu, häät ja hautajaiset)
- Virsiä ja hengellisiä lauluja sekä koulujumalanpalveluksiin osallistumista

OPETUSKOKONAISUUKSIEN JÄRJESTYS 7-9 LUOKILLA

Eri luokka-asteiden opetuskokonaisuuksien järjestystä voidaan harkinnan mukaan vaihtaa. Aihekokonaisuudet voidaan siten käydä läpi myös tässä esitetystä poikkeavassa järjestyksessä; olennaista on, että kukin aihekokonaisuus käsitellään jollakin vuosiluokalla (7-, 8- tai 9-luokalla).

7 LK SUURET MAAILMANUSKONNOT

TAVOITTEET

- Oppilas tutustuu suurimpiin maailmanuskontoihin ja oppii tulemaan toimeen monikulttuurisessa yhteiskunnassa eri tavoin ajattelevien ja uskovien kanssa
- oppilas oppii havaitsemaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta
- oppilas oppii suvaitsevuuutta muiden uskontokulttuurien edustajia kohtaan kansainvälistyvässä maailmassa
- oppilas oppii kunnioittamaan toisen oikeutta omaan uskontoon ja vakaumukseen
- oppilaalle muodostuu monipuolinen katsomuksellinen yleissivistys, joka rikastuttaa oppilaan omaa maailmankuvaa.

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin.

OPETUKSEN LUONNE JA LÄHTÖKOHTA

- Tiedollisten taitojen ohessa opiskelussa painottuvat asenne, toiminta ja käyttäytyminen eri tavalla uskovien kanssa
- integrointi mahdollisuuksien mukaan historian, äidinkielen ja kuvaamataidon kanssa.

8 LK KIRKKO JA SUOMALAINEN KATSOMUSPERINNE

TAVOITTEET

-Oppilas oppii ymmärtämään ja kunnioittamaan eri kristillisiin kirkkokuntiin ja muihin uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvia ihmisiä

Opetuksen luonne ja lähtökohta

-Ekumeeninen henki, suvaitsevaisuus.

KIRKKO

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Kristillisen kirkon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokunniksi
- kirkkokunnat, niiden levinneisyys sekä elämän ja uskon pääpiirteet, eukumenia
- kristillinen usko, sen inhimillinen ja yhteiskunnallinen merkitys, erityisesti luterilainen usko, kristilliset symbolit.

SUOMALAINEN KATSOMUSPERINNE

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Yleiskuva Suomen uskontotilanteesta, erityisesti luterilainen kirkko herätysliikkeineen ja ortodoksinen kirkko sekä muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä, muita uskontoja ja uskonottomuus
- uskonnonvapaus
- luterilaisen kirkon jäsenyys ja toiminta, oman seurakunnan esittely
- suomalainen muinaisusko, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika

9 LK RAAMATTU JA ETIIKKA

TAVOITTEET

- Oppilas oppii käyttämään Raamattua
- oppilas perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- oppilas kiinnostuu oman uskontonsa sisällöstä ja perustasta
- oppilas ohjautuu hankkimaan tietoa oman vakaumuksensa pohjaksi
- oppilas omaksuu ihmisen eettisen vastuun lähimmäisistä ja ympäristöstä lähellä ja kaukana.

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Vanha testamentti Israelin kansan vaiheiden ja uskon ilmentäjänä
- Vanha testamentti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin näkökulmasta
- Uusi testamentti Jeesuksen opetuksen ja kristinuskon synnyn ilmentäjänä
- Raamatun synnyn pääpiirteet sekä Raamatun tulkinta ja käyttö
- Raamatun kulttuurivaikutuksia.

OPETUKSEN LUONNE JA LÄHTÖKOHTA

- Raamattutiedon opetuksessa pyritään siihen, että oppilas saa elämänkysymystensä pohdintaan aineksia ja erilaisia vastauksia

ETIIKKA

KESKEINEN SISÄLTÖ

- Eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohtiminen ja soveltaminen
 - kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen
 - ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana
- kristillisen etiikan peruspainotukset kuten profeettojen sanoma, Jeesuksen Vuorisaarna ja vertaukset

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelisluterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyt-täytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kult-tuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa omaan maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

ORTODOKSINEN USKONTO

Ortodoksisessa uskonnonopetuksessa keskeistä on oppilaan ortodoksisen identiteetin vahvistaminen ja ylläpitäminen. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskonnon vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Lisäksi opetuksessa pyritään uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen saavuttamiseen.

VUOSILUOKAT 1–5

Ortodoksisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 1–5 on tietojen, taitojen ja kokemuksen kautta tarjota oppilaalle aineksia oman maailmankatsomuksensa rakentumiseksi ja eettisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi kasvamiseksi.

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään perehtymällä ortodoksiseen kirkkovooteen, pyhien ihmisten elämään, liturgiseen elämään, ortodoksisen kristillisyyden peruskäsitteisiin ja oman seurakunnan toimintaan
- tutustuu uskonopin peruskysymyksiin
- perehtyy Raamatun kertomuksiin ja niiden sanomaan ja oppii pohtimaan Raamatusta ja oppilaan omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset

- Pyhät ajat ja kirkkovuoden suuret ja keskisuuret juhlat
- oman kirkon ja oppilaan oma suojeluspyhä
- paastot sekä niihin liittyvät eettiset kysymykset
- kirkon suuria opettajia ja marttyyreja.

Kirkon jäsenenä

- ortodoksinen perinne perheessä, koulussa, kotipaikkakunnalla, Suomessa, maailmassa
- oman seurakunnan toimintamuodot, erityisesti jumalanpalvelukset ja seurakunnan lapsityö
- luostarien toiminta
- kirkollisia järjestöjä
- lähiympäristön muita kirkkoja ja uskontoja
- oppilaiden kohtaama uskonnollisuus Suomessa ja maailmalla
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä ja eriyttäviä piirteitä

Raamattu pyhänä kirjana

- alkukertomukset ja patriarkkakertomukset
- Egyptistä luvattuun maahan
- Jeesuksen elämä ja opetukset
- evankeliumien kirjoittajat
- ylösnousemus ja uusi elämä
- Uuden testamentin ajanhistoriaa.

Liturginen elämä

- Jumalanpalvelusten toimittajat ja liturgia-jumalanpalvelus
- sakramentteja, erityisesti kaste, mirhalla voitelu, katumus ja ehtoollinen
- kirkkomusiikki: tropareja, jumalanpalvelusveisuja ja muiden pyhien toimitusten veisuja
- kirkko rakennuksena ja pyhänä paikkana
- ikoni kuvana ja pyhänä esineenä.

Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen

- Ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena
- Pyhän Kolminaisuuden persoonat ja niiden erityispiirteet
- pelastus ja iankaikkinen elämä
- kirkko ja seurakunta
- kymmenen käskyn etiikka.

5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat ortodoksisuudesta

Oppilas

- tuntee liturgiajumalanpalveluksen merkityksen osana ortodoksikristityn elämää
- tuntee pääpiirteissään ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan kirkkovuotta omassa elämässään
- tuntee ortodoksista ihmisenäkemyksiä sekä ortodoksisen kristillisyyden muita peruskäsitteitä ja pystyy soveltamaan niitä omassa elämässään.

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia

Oppilas

- tuntee pääpiirtein Vanhan ja Uuden testamentin erilaisen luonteen
- tuntee Kristuksen opetuksia, elämänvaiheet ja kirkon synnyn
- osaa pohtia Raamatun kertomusten kautta sekä omasta elämästään nousevia eettisiä kysymyksiä ja osaa ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee ortodoksisen uskonopin keskeisiä peruskäsitteitä
- tuntee ortodoksista traditiota osana ortodoksikristityn elämää
- pystyy käyttämään oppimaansa ortodoksisen identiteetin vahvistamiseksi
- kykenee vahvistamaan ortodoksista identiteettiään.

Oppilas tuntee oman uskonnon sekä lähiympäristön uskontoja

Oppilas

- tuntee ortodoksisen kirkon erityispiirteitä
- tunnistaa oman perheensä uskonnollisen taustan
- tuntee oman kotiseurakuntansa toimintaa
- tuntee lähiympäristössään olevia muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

ORTODOKSINEN USKONTO VUOSILUOKAT 6–9

Ortodoksisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6–9 on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärtämystä omasta uskonnollisesta perinteestään sekä muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä. Näin tuetaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ja syventää ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhyiden ulottuvuutta elämässä
- perehtyy liturgiseen elämään ja kirkkotaiteeseen, ortodoksiseen kirkkoon, sen historiaan ja uskonkäsitykseen
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskonnon ja katsomuksen merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä
- perehtyy Raamattuun pyhänä ja inhimillisenä kirjakokoelmana
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja ortodoksisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamattu

- Raamatun synty ja sisältö
- Raamattu pyhänä kirjana
- Profeetat, kuninkaiden aika, psalmit
- Apostolien teot

Kirkkohistoria

- kristinuskon synnyn ja kehityksen keskeiset tapahtumat
- kirkkokunnat sekä ekumenia
- Suomen ortodoksisen kirkon historiaa
- Suomen ortodoksisen kirkon hallinto ja nykytilanne
- Suomen uskonnollisen tilanteen kehitys

Maailmanuskonnot

- keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet, perususkomukset ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

Liturgiikka ja uskonoppi

- sakramentit
- jumalanpalvelukset: liturgia, vigilia, paastoliturgia ja muita kirkollisia toimituksia
- kirkkorakennus, kirkkotaide ja kirkkomusiikki
- uskonopin keskeiset kohdat

Etiikka

- ortodoksinen ihmiskäsitys
- eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohdinta ja soveltaminen
- Vuorisaarnan etiikka

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan tietoa ortodoksisesta uskosta

Oppilas

- tuntee ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan ortodoksista kirkkovuotta
- tuntee ortodoksisen jumalanpalvelusperinteen
- on muodostanut itselleen yleiskuvan kirkon opista
- tuntee sakramentit sekä muita pyhiä toimituksia ja tuntee niiden merkityksen
- tuntee kirkon eettistä opetusta ja osaa soveltaa sitä omaan elämäänsä.

Oppilas tuntee Raamatun synnyn ja keskeisen sisällön

Oppilas

- tuntee Raamatun sisäisen rakenteen
- ymmärtää Raamatun pelastusilmoituksen
- ymmärtää Raamatun osana kirkon Traditiota
- tuntee Raamatun käytön kristityn jokapäiväisessä elämässä ja tunnistaa eri kirjojen liturgisen käyttöyhteyden.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tietää kristillisen kirkon synnyn, leviämisen ja sen jakaantumisen syyt
- osaa sijoittaa Suomen ortodoksisen kirkon osaksi maailmanlaajuisia kirkkoja
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon vaiheet ja niiden vaikutuksen nykyhetkeen
- tuntee oman seurakunnan toimintaa
- tuntee kirkollisia järjestöjä ja niiden toimintaa
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon hallintoa.

Oppilas tuntee maailmanuskontoja

Oppilas

- ymmärtää uskonnon merkityksen ihmiselle
- tunnistaa suuret maailmanuskonnot
- osaa arvostaa eri tavalla uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

6.9.2 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Elämäkatsomustiedon opetus tukee kasvua täysivaltaiseen demokraattiseen kansalaisuuteen, joka globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa edellyttää eettisen ajattelu- ja toimintakyvyn kehittämistä, niihin liittyviä laaja-alaisia tietoja ja taitoja sekä katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamista. Elämäkatsomustiedon opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaiksi, tasa-arvoisiksi ja kriittisiksi hyvän elämän rakentajiksi.

VUOSILUOKAT 1-5

Opetuksen ydintehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja antaa hänelle välineitä tutkia ja rakentaa elämäkatsomustaan ja maailmankuvaansa.

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja sen myötä oppia hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään
- kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomomaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- tutustua ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta
- tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Sisällöistä muodostetaan opintokokonaisuuksia seuraavista aihepiireistä. Vuosittain käsiteltävät sisällöt voivat vuorotella opetusryhmien koostumuksen mukaan.

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- toisen kohtaaminen ja hänen asemaansa asettautuminen
- hyvä, oikea ja väärä, oikean ja väärän erottaminen, ihmisen hyvyys
- ystävyys sisäلتö ja merkitys elämässä
- oikeudenmukaisuus, oikeudenmukaisuuden toteutuminen jokapäiväisessä elämässä, rikkaus ja köyhyys maailmassa
- ajattelun vapaus, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapaus, suvaitsevaisuus ja syrjintä
- hyvä elämä, arvo ja normi, vastuu ja vapaus elämässä

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

- kuka olen ja mitä osaan, elämänvaiheet ja toiveet
- erilaisia elämäntapoja, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus
- suomalainen kulttuuri ja suomalaiset kulttuurivähemmistöt, maailman kulttuuriperintö
- elämänkatsomus, uskomus, luulo, tieto ja ymmärrys, erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- yhteiselämän perusteita, sääntö, sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys ja reiluus, kultainen sääntö
- lasten oikeudet, oikeus ja velvollisuus, ihmisoikeudet
- tasa-arvo ja rauha, demokratia, tulevaisuuden maailma
- etiikan perusteita, teon moraalinen oikeutus, teon tarkoitus ja seuraus, oman elämäni eettisiä ongelmia ja niiden ratkaisuja

Ihminen ja maailma

- ympäristö ja luonto, eloton ja elävä, kauneus luonnossa
- elämän synty ja kehitys, kertomuksia maailman synnystä, maa ja maailmankaikkeus, elämän erilaisia muotoja, syntymä, elämä ja kuolema luonnossa
- luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys, erilaiset aikakäsitykset ja niiden merkitys ihmisten elämässä, maailmanperintö ja ympäristö

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA

5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita
- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintalähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)
- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita
- ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä
- ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle
- osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita.

VUOSILUOKAT 6-9

Opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan omaa elämäkatsomusta ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Erilaisista katsomuksista ja uskonnoista opiskellaan perustiedot sekä oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan.

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämäkatsomustaan
- kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

KESKEISET SISÄLLÖT

Opintokokonaisuudet, jotka voidaan opettaa kursseina, sisältävät syventäviä aineksia luokilla 1-5 käsitellyistä aihepiireistä: ihmissuhteista ja moraalisesta kasvusta, itsetuntemuksesta ja kulttuuri-identiteetistä, yhteisöstä ja ihmisoikeuksista sekä ihmisestä ja maailmasta.

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

- yhteiskuntateorian perusteet, demokratia
- politiikka, toimiminen kansalaisena, kestävä kehitys

Katsomusten maailma

- katsomusten historiaa, katsomusvapaus
- maailmankuva, maailmankatsomus ja elämäkatsomus
- tieto ja tutkimus, luonnollinen ja yliluonnollinen
- uskonto ja uskonottomuus, oma elämäkatsomus

Kulttuuri

- kulttuurin tutkimus, kulttuuri ja luonto
- kulttuuri ja yhteisö, suomalainen kulttuuri, suvaitsevaisuus
- käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta: humanistinen, utilistinen, mystinen ja luontokeskeinen

Etiikka ja hyvä elämä

- etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä, nuoren moraalinen kasvu
- ihmisoikeusetiikka, ympäristöetiikka
- monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä

Tulevaisuus

- tulevaisuuden tutkiminen
- luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus, maailmanperintö
- minun tulevaisuuteni, toimiminen tulevaisuuden hyväksi

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehitymättömämmän arvion välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomuserinteisiin
- ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisia että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestävä kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
- osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön
- ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.